

STILSTAAN IN DE REGEN

Recent nam ik deel aan een leiderschapsprogramma, in de natuur. Met tien deelnemers uit allerlei organisaties verkenden we hoe we nog krachtiger leiding kunnen geven. In de middag kreeg ik de instructie om een wandeling te maken en ondertussen enkele levensvragen op me in te laten werken. Met een knapzak voor de lunch stapte ik al snel vol energie langs de Dinkel.

De zon scheen en na elke bocht in de rivier ontvouwde zich weer een nieuw groen landschap. Prachtig! Maar aan de horizon ontstonden donkere wolken en even later stond ik te schuilen onder een grote eik. Stilstaan in de regen. Al snel besepte ik hoe belangrijk die regen is. Ik herinnerde me hoe in de zomers hiervoor het landschap er geregeld geel en bruin uitzag omdat de Nederlandse natuur gebukt ging onder maandenlange hitte, zonder een enkele regenbui. Regen zorgt ervoor dat je gaat stilstaan en voedt tegelijkertijd de omgeving.

Vervolgens besepte ik dat dit een krachtige metafoor is voor het werk dat ik mag doen. Als professor bij Nyenrode heb ik soms het beeld dat het mijn rol is om deelnemers 'aan te zetten' als leider als het gaat om de duurzaamheidsproblemen waar we voor staan. Maar laten mensen zich wel aanzetten? Is het niet effectiever om tijdens die momenten op Nyenrode stil te staan bij de regen die deelnemers ervaren in hun werk? Regen in de zin van energieprijzen die de pan uitrijzen, waardoor je gedwongen

wordt om het anders te doen. Of regen in de zin van de asielzoekers die naar Europa komen, waardoor woningen beschikbaar moeten komen in een krappe woningmarkt. Een eerste reactie kan dan zijn dat die 'regen' lastig is, want het komt nu niet uit. Het liefst zo snel mogelijk terug naar business as usual.

Hoe voedt diezelfde regen de omgeving waar je in bent? In tijden van schaarste aan energie en bovenmatige CO₂-uitstoot is het juist wenselijk dat energieprijzen stijgen en we gaandeweg ons gedrag aanpassen. Mede door onze hoge levensstandaard dragen we flink bij aan klimaatverandering, waardoor hele regio's onbewoonbaar worden of worden getroffen door bosbranden en overstromingen. Dan is het toch wenselijk dat mensen naar betere oorden verhuizen? Ik snap dat het vinden van de juiste antwoorden op deze vragen complex is, maar het sterkt mij wel in de gedachte dat het goed is om af en toe stil te staan in de regen. En daarna door naar business as *unusual*. «

André Nijhof is professor Duurzaam Ondernemen en Stewardship aan Nyenrode Business Universiteit.